

עין משפט גר מצוה
קצו א ב ג מיי' פ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכה ד סמג לאוין ז': קצו ד מיי' שם הל' ה': קצו ה מיי' שם פ"ה הלכה יח': קצו ו מיי' שם פ"ג הלכה יז':

סו:

מאי לא תקצץ ש"מ תרתי. ומקלל חצירו גמרינ או מאז ונשיא או מאז וחרש דליכא למפרך שכן משונים דאזיו אינו משונה אע"ג דצפ' שזועת העדות (שזועות דף נז. ושם ד"ה מקלל) משמע דמחרש לחודיה גמר לה וא"ת וניגמר אזיו ממקלל עצמו וחרש דצפרק שזועת העדות (שס) גמרינ ממקלל עצמו מדכתיב השמר לך ושמור נפשך ויש לומר דאי לאו דאשכחן אזיו דגמרינ מיניה חצירו לא הוה גמרינ בעצמו מה שלא מצינו שאסור בחצירו:

עד שיהיו שניהם שוין. פ"ה בני עונשין וקשה תקשה לרבנן דמחייבין אפי' סקילה וי"ל דלרבנן ניחא דדייניה בסקילה כנערה המאורסה דלא ק"ל מומתו גס שניהם דנשואה כתיב אצל לר"מ דדייניה כנשואה בחנק ה"ל למפסרה מהאי קרא והשתא דין לר"מ דין לרבנן כנשואה פטור ומתני' דמיימי לעיל (דף נה:) וחיובין עליה משום אשת איש לא אחיז כוותייהו א"י כרבנן ובארוסה ומיהו כיון דדייקינן לעיל אפי' בהמה כל שכן נשואה אלא כר' יונתן אחיז כיון דלא מוקי גס שניהם אלא למעוטי מעשה הורדוס ועוד י"ל דלרבנן כיון דאין דינם משתנה בשביל קטנות מסתברא שפיר לאוקומי גס שניהם לדרשה אחריתי ומתני' דלעיל כרבנן אצל לר"מ דמשתנה דינו מסקילה לחנק בקטנה ארוסה סברא הוא דנשואה דרשינן גס שניהם לפטור לגמרי ור"ת מפרש דלא קאמר שניהן שוין בני עונשין אלא שוין במיתה אחת והשתא לרבנן דבא על הקטנה בסקילה שפיר כיון דאם הייתה היא בת עונשין היו שוין במיתה אחת אצל לר"מ בא על הקטנה בחנק דאם הייתה בת עונשין הייתה בסקילה ואין זה שוין במיתה אחת א"כ נשואה קטנה לכ"ע במיתה אחת שוין וא"ת בת כהן שהיא בשריפה וצוועה בחנק ליפטריה לגמרי כיון דאין שניהם שוין במיתה אחת וי"ל דלמפטר לגמרי אי אפשר משום דדרשינן^{[ר} לגבי וזממים לעשות לאחיו ולא לאחיות:

מעשה חידודין. קשה דצפרק הבא על יצמתו (יבמות דף נה:) משמע דלא צעי קרא דפרין פשיטא פרילותא קאסר רחמנא ולגירסת הספרים מעשה הורדוס נמי קשה דהוא ממעט מדכתיב (ויקרא יט) שכבת זרע פרט למשמש מתהס: **והאי** לבדו **מאי** דריש ביה לבדתניא. וא"ת הא ר"מ אית ליה הך ברייתא דקתני מתני' הראשון בסקילה והשני בחנק וא"כ

הכי קאמר שמואל מ"ט שתיק רב לימא ליה ומת האיש הא לר"מ מיצעי ליה לאידך דרשה ויש לומר דתרתי שמעת מיניה:

סמל של ארבע מיתות

מאי לא תקלל ש"מ תרתי: **בתני'**^(א) הבא על נערה המאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה באו עליה שנים הראשון בסקילה והשני בחנק: **גמ'** תנו רבנן ^(ב) נערה ^(ג) ולא בוגרת בתולה ולא בעולה מאורסה ולא נשואה ^(ד) בבית אביה ^(ה) פרט לשמסר האב לשלוחי הבעל אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים נערה המאורסה יאפי' קטנה במשמע א"ל רב אחא מדפתי לרבינא ממאי דמתני' ר"מ היא ולמעוטי קטנה נמי דילמא רבנן היא ולמעוטי בוגרת ותו לא א"ל האי אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה אינו חייב אלא על נערה בתולה מאורסה מיבעי ליה ^(ו) ותו לא מידי בעא מיניה ר' יעקב בר אדא מרב בא על הקטנה מאורסה לר"מ מהו לגמרי ממעיט ליה או מסקילה ממעיט ליה א"ל מסתברא מסקילה ממעט ליה והכתיב ^(ז) ומתו גם שניהם עד שיהו שניהן שוין שתיק רב אמר שמואל **מאי טעמא** שתיק רב ונימא ליה יומת האיש אשר שכב עמה לבדו כתנאי ומתו גם שניהם ^(ח) עד שיהו שניהן שוין דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר ^(ה) יומת האיש אשר שכב עמה לבדו ואידך ההיא ומתו גם שניהם **מאי** דריש ביה אמר רבא למעוטי מעשה ^(ט) חידודים ואידך מעשה חידודים לאו כלום יהיא ואידך האי לבדו **מאי** דריש ביה ^(י) כדתניא באו עליה עשרה בני אדם ועדיין היא בתולה כולם בסקילה ר' אומר הראשון בסקילה וכולן בחנק תנו רבנן ^(יב) ובת איש הון כי תחל לזנות רבי אומר תחילה וכן הוא אומר ומת האיש אשר שכב עמה לבדו **מאי** קאמר אמר רב הונא בריה דרב יהושע רבי כר' ישמעאל סבירא ליה דאמר ארוסה יצאה לשריפה ולא נשואה והכי קאמר אם תחילת ביאה בזנות בשריפה אידך בחנק **מאי** וכן כי התם מה התם בתחילת ביאה קמשתעי קרא הכא נמי בתחילת ביאה קמשתעי קרא אמר ליה רב ביבי בר אביי מר לא הכי אמר ומנו רב יוסף ר' כר' מאיר ס"ל דאמר ^(יג) נשאת לאחד מן הפסולין מיתתה בחנק והכי קאמר אם תחילת אחלתה בזנות בשריפה ואידך בחנק ומאי וכן סימנא

סמל של ארבע מיתות

עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא צהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להציא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור ידיה לאו משום אונס אלא משום קטנות דליהי לאו בת עונשין רבינא

לגמרי איהו מיהא מיחייב: **שניהם שוין**. בני עונשין: **למעוטי מעשה** חידודין. מחדד ומקשה אצרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ג:) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לבדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לבדו דהיינו ראשון שציאתו הייתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל צריש פירקין [נא:] **אם תחלה ציאתה בזנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שיצאה מחנק לסקילה ולא יצאה אלא צביאה ראשונה דכתיב לבדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתתה אלא צביאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי וכן**. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ציאה והתם אתחלת ציאה נמי קפיד:

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

לא סקלנ שתי קללות במשמע ואלהים נמי צ' לשונות יש בו הלכך לא תקלל דרשינן אתרווייהו: **בתני'** **אינו חייב** סקילה: **עד ששהא נערה**. אצל קטנה שקדשה אציה הבא עליה בקטנותה אינו בסקילה ופלוגמא דתנאי היא איכא למ"ד בחנק ואיכא למ"ד פטור לגמרי: **צפולה**. ולא בעולה: **מאורסה**. ולא נשואה ואפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה דקרינא ביה צפולה מיהו לא קרינא ביה מאורסה: **והיא צביא אציה**. למעוטי מסרה ארז לשלוחי הבעל וזינתה בדרך: **באו עליה שנים**. ועדיין היא צפולה כגון שבאו עליה שלא כדרכה: **הראשון בסקילה**. דמשכבי אשה כתיב (ויקרא יט): **והשני בחנק**. דבעולה היא והא סתמא רבי היא דאמר שלא כדרכה נפקא ליה מכלל צפולה לקמן: **גמ'** **ס"ר נערה ולא צוגרס**. אקרא קאי כי תהיה נערה צפולה מאורסה וגו' (דברים כג) וסקילה כתיבא התם.

נערה משתציא שתי שערות עד שירצה שחור על הלזן ואין בין נערות לצגרות אלא ו' חדשים בלבד: **צית אציה**. צפרשת מוציא שם רע כתיב (שס) לזנות צית אציה והתם נמי סקילה כתיבא: **זו דברי ר"מ**. אמתניתין קאי דקתני עד שמהא נערה ומשמע למעוטי קטנה זו דברי ר"מ דאמר בכתובות באלו נערות (דף כט.) קטנה אין לה קנס חמשים כסף דנערה דוקא כתיב ולא קטנה הלכך גבי נערה המאורסה אין קטנה במשמע: **אצל חכמים**. שנתלקו עליו ואמרו יש קנס במקום מכר חולקין עליו אף כאן ואומרים קטנה ארוסה בסקילה ולא מיעט הכתוב אלא בזוגת: **דילמא**. למעוטי בזוגת ותו לא אחא למעוטי מידי: **א"ל** א"כ האי עד שמהא נערה האי ליטנא משמע צהדיא למעוטי קטנה דהכי משמע אינו חייב בקטנותה עד שתגדיל ותהא נערה ואי למעוטי בזוגת לחודא אחא הכי איצביא ליה למתני אינו חייב אלא על נערה צפולה וכו': **ותו לא מידי**. אין עוד להקניט בדבר דודאי מתני' ר"מ היא: **לר"מ**. דאוקמה למתני' דממעט קטנה חליצה: **לגמרי קא ממעט ליה**. דפטרינן ליה לגבצא ממימה הואיל והיא פטורה ללאו בת עונשין היא ולא קרינן בזה ומתו גס שניהם דכתיב גבי שוכב עם אשה בעולת בעל^(י): **או דילמא מסקילה ממעט ליה**. אצל חנק מחייבי: **שפיק**. רצ: **ונימא ליה ומס האיש השוכב עם האשה לבדו**. בצארוסה כתיב ואם צשרה ימנא האיש את הנערה המאורסה והחזיק בה האיש ושכב עמה ומת האיש אשר שכב

עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא צהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להציא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור ידיה לאו משום אונס אלא משום קטנות דליהי לאו בת עונשין רבינא מחדד ומקשה אצרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ג:) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לבדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לבדו דהיינו ראשון שציאתו הייתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל צריש פירקין [נא:] **אם תחלה ציאתה בזנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שיצאה מחנק לסקילה ולא יצאה אלא צביאה ראשונה דכתיב לבדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתתה אלא צביאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי וכן**. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ציאה והתם אתחלת ציאה נמי קפיד:

סמל של ארבע מיתות

עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא צהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להציא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור ידיה לאו משום אונס אלא משום קטנות דליהי לאו בת עונשין רבינא מחדד ומקשה אצרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ג:) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לבדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לבדו דהיינו ראשון שציאתו הייתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל צריש פירקין [נא:] **אם תחלה ציאתה בזנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שיצאה מחנק לסקילה ולא יצאה אלא צביאה ראשונה דכתיב לבדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתתה אלא צביאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי וכן**. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ציאה והתם אתחלת ציאה נמי קפיד:

סמל של ארבע מיתות

עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא צהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להציא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור ידיה לאו משום אונס אלא משום קטנות דליהי לאו בת עונשין רבינא מחדד ומקשה אצרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ג:) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לבדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לבדו דהיינו ראשון שציאתו הייתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל צריש פירקין [נא:] **אם תחלה ציאתה בזנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שיצאה מחנק לסקילה ולא יצאה אלא צביאה ראשונה דכתיב לבדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתתה אלא צביאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי וכן**. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ציאה והתם אתחלת ציאה נמי קפיד:

סמל של ארבע מיתות

עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא צהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להציא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור ידיה לאו משום אונס אלא משום קטנות דליהי לאו בת עונשין רבינא מחדד ומקשה אצרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ג:) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לבדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לבדו דהיינו ראשון שציאתו הייתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל צריש פירקין [נא:] **אם תחלה ציאתה בזנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שיצאה מחנק לסקילה ולא יצאה אלא צביאה ראשונה דכתיב לבדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתתה אלא צביאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי וכן**. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ציאה והתם אתחלת ציאה נמי קפיד:

סמל של ארבע מיתות

עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא צהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להציא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור ידיה לאו משום אונס אלא משום קטנות דליהי לאו בת עונשין רבינא מחדד ומקשה אצרו בצשרה מצחון דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא**. ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ג:) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא צפולה**. שבאו כולם שלא כדרכה: **וכוון בחנק**. דגבי סקילה לבדו כתיב וקרא יתירה הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה צפולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לבדו דהיינו ראשון שציאתו הייתה יחידית: **ר' אומר**. כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל צריש פירקין [נא:] **אם תחלה ציאתה בזנות**. שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הסם**. מה מצינו בנערה המאורסה שיצאה מחנק לסקילה ולא יצאה אלא צביאה ראשונה דכתיב לבדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתתה אלא צביאה ראשונה הלכך בנערה צפולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל**. דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אצל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שזו אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אס זו תחלת חילולה בשריפה ואם לאו בחנק: **ומאי וכן**. הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ציאה והתם אתחלת ציאה נמי קפיד:

מסורת הש"ס (א) כחצות מט., (ב) ג"ז שם מח.; (ג) נוסח לו: וש"נ.; (ד) קידושין י. (וערכין ז.) (ה) נערין ערך הכרוסי ותוס' יבמות נה: ד"ה לאחר וכו' וכן צהל"ש שם סי' ד'., (ו) קידושין ט.; (ז) לעיל נא.; (ח) תרומות פ"י מ"ב לעיל נא. כריתות ז'., (ט) נדרים כג., (י) נזקמן ז'., (יז) ועי' תוס' יבמות נה: ד"ה לאחר וכו' כתבו ישוב לזה.,

תורה אור השלם

- כי יזקה נער בתולה מארשה לאיש ומצאה איש בעיר ושבב עמה: דברים כב כג
- והוציאו את הנער אל פתח בית אביה ויסקלה אנשי עירה באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערתה הרע מקרבה: דברים כב כא
- כי ימצא איש שכב עם אשה בעלת בעל ומתו גם שניהם האיש השכב עם האשה והאשה ובערתה הרע מישראל: דברים כב כד
- ואם בשדה ימצא האיש את הנער המאורסה והחזיק בה האיש ושבב עמה ומת האיש אשר שבב עמה: דברים כב כה
- ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחקלת באש תשרף: ויקרא כא ט

מוסף רש"י מאורסה ולא נשואה. נכסה לחופה ואע"פ שלא נבעלה, יצא נבעלה הא מני ליה צפולה (כתובות סח.). ותו לא מידי. ליכא לשטיי מדי (לעיל סז.) אין לזון אחר דבר זה (סוכה זז:) מו ליכא לאשויי מדי (שנובין קג:) אין להסיב על קי (יבמות לט. קדושין כא:) אין להקשות על דבר זה (ע"ז כז. טז.). שניהם. מיותר לדרשה (שוכין ז.). עד שיהו שניהן שוין. גמי עונשין, למעוטי גדול הבא על הקטנה (קדושין י.) הנואף והטאפת יכו בני עונשין, אצל אם הימה היא קטנה והוא גדול, או הוא קטן דלאו בר עונשין והיא גדולה ובת עונשין, אין הגדול נהרג (שוכין ז.). ועדיין היא בתולה. שבאו כולן עליה שלא כדרכה (קדושין טז.). נשאת לאחר מן הפסולין מיתתה בחנק. שנפסקה עד עולם ונתחללה הכי היא סרה גמורה (לעיל זא.) דאע"ג דמטיקרא לזו וזה היא, השתא מיהא וזה היא (כירותות ז.).

מסורת הש"ס

א) נבסדר המשנה הגי' והן, ב) לעיל סא., ג) לקמן פד. ודף פט.; ד) מכאן עד מבטלה השמטנו ע"י הגמורה וטסק ע"פ ויניאלה ר"פ וס"א, ה) לעיל מג., ו) שבת קד.; ז) [לעיל גג., ח) [לעיל יג:]; ט) [לקמן פט.]; י) מכאן עד "קרי לה הכי" השמטנו ע"י הגמורה וטסק ע"פ ויניאלה ר"פ וס"א,

תורה אור השלם

- מכשפה לא תחיה: שמות כב יז
- רק מַעֲרֵי הָעַמִּים האלה אשר ה' אֱלֹהֶיךָ נתן לך נִחֲלָה לֹא תִחַיֶּה בָּל נִשְׁמָה: דברים כ טז
- לא תבג בֶּן־יָד בִּי־סָקוֹל יִסָּקֶל או יִדָּרָה אִם בַּהֲמָה אִם אִישׁ לֹא יִדָּוּהָ בַּמִּשְׁךְ הַיָּבֵל הַזֶּה יַעֲלֶה שְׁמוֹת יֵט יג

מוסף רש"י

האומר אעבוד. משעה שהסמיכוה ומתלה חייב מיתה, דנפקא לן לקמן מלא תאכזה ולא תשמע, הא אזה ושמע חייב מיד (דעיר סו. א.), אלך ואעבוד. שמוסר הלכה אע"ג דאיכא למימר אדחייה דרבי ציה (שו. ט.) גלך ונעבוד. אע"פ שכלל עמנו עם אחרים, דאיכא למימר הני אחרים לא אזלי ואיכו נמי לא ליחיל (שו. טו.) נביא שהדיח. שמתנבא בשם הקב"ה לעבוד עבודת כוכבים (לקמן סו. ט).

ארבע מיתות

סימנא בעלמא. ובתחילת שום דבר הכתוב מדבר דתחלת חלול מיהא הוה: **מתנאי** **המסים** **זה** **הדיוט**. מסית דחשזינן ליה^(א) דנסקלין זה הדיוט שהסית אצל נביא שהסית אינו בסקילה אלא בחנק כדמפרש בגמרא: **המסים** **אם** **ההדיוט**. הוא דבסקילה אצל מסית את הרצים כגון עיר הנדחת בחנק כדמפרש בגמרא והא ליכא למידק אצל מסית את הנביא בחנק דלא מצינו חלוק בין מסית את הנביא למסית את ההדיוט אצל מצינו חלוק בין נביא שהסית להדיוט שהסית כתיב (דברים יג) וסקלתו צאצנים וננביא כתיב (שם) והנביא ההוא או חולם החלוס ההוא יומת ומיתה האמורה בתורה סתם ^(י) אינה אלא חנק: **אמר לשנים**. יחד הן עממן נעשו עדים ואין צריכין להתרות זו כשאר חייבי מיתות אלא מציאין אותו לבית דין דכתיב (שם) לא תחמול ולא תכסה עליו: **אמר לאחד הוא אומר יש לי חברים רוצים בך**. הניסת צריך להשיבו יש לי חברים רוצים בך בא ואמור לי בפניהם: **ואם היה המסית ערום ואינו יכול לדבר בפניהם**. כלומר אומר איני יכול לפרסם לדבר מפני יראת צ"ד: **מכמינין לו**. דמתרגמינן וארצ לו וקמן ליה (דברים יט.) מעמידין ליה מארביין אחורי הגדר לשמוע דבריו: **ציחור**. כלומר אין איש עכשיו עמנו ויכול אתה לומר מה שאמרת לי: **האומר אעבוד וכו'**. צאחת מכל הלשונות הללו הוי מסית וחייב: **גב' הא נביא**. אם מסית זה נביא שהיה מתנבא בשם הקב"ה לעבוד עבודת כוכבים: **טעמא**. דמסית את ההדיוט כלומר את היחיד הא אם מסית את הרצים כגון אנשי עיר הנדחת לאו בסקילה הוא אלא בחנק דהא ליכא למידק דהא דקמני והמסית את ההדיוט למעוטי מסית את הנביא קאמר דלא אשכחן תנא דמפליג בין מסית את הנביא למסית את ההדיוט אצל בין נביא המסית להדיוט המסית אשכחן חלוק כדמפרש ואזיל: טעמא דר"ש ורבנן מפרש צאלו הן הנחנקין^(ט): **מדיחי עיר הנדחת שנו**. במשנתנו זאת ואשמועינן סיפא דמדיח דרישא במדיח עיר הנדחת קאמר וה"ק המדיח דתנן לעיל (דף גז.) צהדי נסקלין זה האומר לרצים גלך ונעבוד עבודת כוכבים: **רבינא אמר** גרס. ולא גרסי' אמר רבינא דליהו ורב פפא לא פליגי אלא מר מתרין חדא ומר מתרין חדא ולא פליגי דהא צתרי מיילי אוקימנא לרישא כר"ש ואתו הנך אמוראי לתרואה כרבנן. והכי פירושה רבינא תרואה לחדא ואמר רישא נמי רבנן והמסית את ההדיוט לאו למעוטי מסית את הרצים אתא אלא תרוייהו תנא לכו תנא רישא מסית את היחיד והדר תנא סיפא המדיח זה האומר לרצים גלך ונעבוד עבודת כוכבים: **ולא זו אף זו קסני**. כלומר אי קשיא לך ליתני מסית את הרצים ולא ליתני

מסית את היחיד דהא פשיטא דכולהו מודו צה דבסקילה אורחא לתנא למתני הכי תנא מילתא צרישא דפשיטא ליה והדר תנא רבותא ולא זו דמסית יחיד בלבד בסקילה אלא אף זו דמסית רצים בסקילה ודלא כר' שמעון. ורב פפא אתא אף לתרואי לדקתני המסית זה הדיוט לאו למעוטי נביא המסית קתני אלא כל המסיתים קרי הדיוטות משום הכמנה כלומר מסית הדיוט ושזטה הוא ומדת הקלין נוהג צו שמקלין צחיו שכל חייבי מיתות צריכין התראה וזה נהרג צהכמנה: **צנים הפנימי**. צחדרי חדרים לפי שהוא ירא לדבר בגלוי: **הן רואין אותו**. לאור הנר שעמו דאי לא מצי חזו ליה לא מצי מסהדי עליה לחיוביה קטלא ואע"ג דשמעי קליה דמצי למימר לא הווי אנא: **ושומעין קולו**. שהוא אומר דברי הסתה: **י צן סטרא**. צעל אמו סטרא שמו: **סטס דא**. על שם שזינתה קרי לה הכי: **מתנאי המדיח זה האומר וכו'**. בגמרא מוקים לה במדיח עיר הנדחת: **העושה מעשה**. ממש בסקילה: **ולא האוחז אם העינים**. מראה לצריות כאילו הוא עושה ואינו עושה כלום: **שנים מלקטין קשואין**. במכשפות לפנינו אחד מהן לוקט וחצרו לוקט ופטור: **העושה מעשה**. שהיתה כאן שדה קשואין ולקטה ממש בכשפים חייב: **האוחז אם העינים**. מראה לנו כאילו התקצצו כולם במקום אחד והקשואין לא זזין ממקומן פטור: **גב' מכשפה אחד האיש ואחד האשה**. דהא גבי אוב וידעוני דמכשפים הם לא חלק בין איש לאשה דכתיב (ויקרא כ) איש או אשה: **לא סחיה כל נשמה**. צצצע אומות כתיב: **מה להלן צסיף**. דכתיב צסיחון ועוג ויכהו ישראל לפי חרב (במדבר כה): **מה להלן צסיני**: **בסקילה**. דכתיב (שמות יט) כי סקול יסקל או ירה יירה: **שריפה צפן הכסות מיתוס הרצפ**. ומצינו צסיני שנצחרה צהן סקילה:

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

סז.

סימנא בעלמא: **מתנאי** **המסים** **זה** **הדיוט**. מסית דחשזינן ליה^(א) דנסקלין זה הדיוט שהסית אצל נביא שהסית אינו בסקילה אלא בחנק כדמפרש בגמרא: **המסים** **אם** **ההדיוט**. הוא דבסקילה אצל מסית את הרצים כגון עיר הנדחת בחנק כדמפרש בגמרא והא ליכא למידק אצל מסית את הנביא בחנק דלא מצינו חלוק בין מסית את הנביא למסית את ההדיוט אצל מצינו חלוק בין נביא שהסית להדיוט שהסית כתיב (דברים יג) וסקלתו צאצנים וננביא כתיב (שם) והנביא ההוא או חולם החלוס ההוא יומת ומיתה האמורה בתורה סתם ^(י) אינה אלא חנק: **אמר לשנים**. יחד הן עממן נעשו עדים ואין צריכין להתרות זו כשאר חייבי מיתות אלא מציאין אותו לבית דין דכתיב (שם) לא תחמול ולא תכסה עליו: **אמר לאחד הוא אומר יש לי חברים רוצים בך**. הניסת צריך להשיבו יש לי חברים רוצים בך בא ואמור לי בפניהם: **ואם היה המסית ערום ואינו יכול לדבר בפניהם**. כלומר אומר איני יכול לפרסם לדבר מפני יראת צ"ד: **מכמינין לו**. דמתרגמינן וארצו לו וקמן ליה (דברים יט.) מעמידין ליה מארביין אחורי הגדר לשמוע דבריו: **ציחור**. כלומר אין איש עכשיו עמנו ויכול אתה לומר מה שאמרת לי: **האומר אעבוד וכו'**. צאחת מכל הלשונות הללו הוי מסית וחייב: **גב' הא נביא**. אם מסית זה נביא שהיה מתנבא בשם הקב"ה לעבוד עבודת כוכבים: **טעמא**. דמסית את ההדיוט כלומר את היחיד הא אם מסית את הרצים כגון אנשי עיר הנדחת לאו בסקילה הוא אלא בחנק דהא ליכא למידק דהא דקמני והמסית את ההדיוט למעוטי מסית את הנביא קאמר דלא אשכחן תנא דמפליג בין מסית את הנביא למסית את ההדיוט אצל בין נביא המסית להדיוט המסית אשכחן חלוק כדמפרש ואזיל: טעמא דר"ש ורבנן מפרש צאלו הן הנחנקין^(ט): **מדיחי עיר הנדחת שנו**. במשנתנו זאת ואשמועינן סיפא דמדיח דרישא במדיח עיר הנדחת קאמר וה"ק המדיח דתנן לעיל (דף גז.) צהדי נסקלין זה האומר לרצים גלך ונעבוד עבודת כוכבים: **רבינא אמר** גרס. ולא גרסי' אמר רבינא דליהו ורב פפא לא פליגי אלא מר מתרין חדא ומר מתרין חדא ולא פליגי דהא צתרי מיילי אוקימנא לרישא כר"ש ואתו הנך אמוראי לתרואה כרבנן. והכי פירושה רבינא תרואה לחדא ואמר רישא נמי רבנן והמסית את ההדיוט לאו למעוטי מסית את הרצים אתא אלא תרוייהו תנא לכו תנא רישא מסית את היחיד והדר תנא סיפא המדיח זה האומר לרצים גלך ונעבוד עבודת כוכבים: **ולא זו אף זו קסני**. כלומר אי קשיא לך ליתני מסית את הרצים ולא ליתני

והוא אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונלך ונעבוד עצים ואבנים אם חוזר בו הרי זה מוטב ואם אמר כך היא חובתנו כך יפה לנו העומדין מאחורי הגדר מביאין אותו לבית דין וסקולין אותו ^(ג)האומר אעבוד אלך ואעבוד גלך ונעבוד אזבח אלך ואזבח גלך ונובח אקטיר אלך ואקטיר גלך ונקטיר אנסך אלך ואנסך גלך וננסך אשתחווה אלך ואשתחווה גלך ונשתחווה: **גב' המסית** זה הדיוט טעמא דהדיוט הא נביא בחנק והמסית את ההדיוט טעמא דיחיד הא רבים בחנק מתנאי' מני ר"ש היא דתניא ^(א)נביא שהדיח בסקילה ר' שמעון אומר בחנק ימדיחי עיר הנדחת בסקילה ר"ש אומר בחנק אימא סיפא המדיח זה האומר גלך ונעבוד עבודת כוכבים ואמר רב יהודה אמר רב מדיחי עיר הנדחת שנו אתאן לרבנן רישא ר"ש וסיפא רבנן רבינא אמר כולה רבנן היא ולא זו אף זו קתני רב פפא אמר כי קתני מסית זה הדיוט להכמנה דתניא ושאר כל חייבי מיתות שבתורה אין מכמינין עליהן חוץ מוּזו כיצד עושים לו מדליקין לו את הנר בבית הפנימי ומושיבין לו עדים בבית החיצון כדי שיהיו הן רואין אותו ושומעין את קולו והוא אינו רואה אותן והלה אומר לו אמור מה שאמרת לי ביחוד והוא אומר לו והלה אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונעבוד עבודת כוכבים אם חוזר בו מוטב ואם אמר כך היא חובתנו וכך יפה לנו העדים ששומעין מבחוץ מביאין אותו לבית דין וסקולין אותו: ^(ב)וכן עשו לבן סטרא בלוד ותלאוהו בערב הפסח ^(ג). ^(ד)בן סטרא בן פנדירא הוא אמר רב חסדא בעל סטרא בועל פנדירא בעל פפום בן יהודה הוא אלא אימא אמו סטרא אמו מרים מגדלא נשיא הואי כדאמרי בפומבדיתא סטת דא מבטלה: **מתנאי' המדיח** זה האומר גלך ונעבוד עבודת כוכבים יהמכשף העושה מעשה חייב ולא האוחז את העינים ר"ע אומר משום ר' יהושע שנים לוקמין קשואין אחד לוקט פטור ואחד לוקט חייב העושה מעשה חייב האוחז את העינים פטור: **גב' אמר** רב יהודה אמר רב מדיחי עיר הנדחת שנו כאן: המכשף זה העושה מעשה וכו': תנו רבנן מכשפה אחד האיש ואחד האשה א"כ מה ת"ל מכשפה מפני שרוב נשים מצויות בכשפים מיתתן במה רבי יוסי הגלילי אומר נאמר כאן ימכשפה לא תחיה ונאמר להלן² לא תחיה כל נשמה מה להלן בסייף אף כאן בסייף ר' עקיבא אומר נאמר כאן מכשפה לא תחיה ונאמר להלן³ אם בהמה אם איש לא יחיה מה להלן⁴ בסקילה אף כאן בסקילה אמר לו ר' יוסי אני דנתי לא תחיה מלא תחיה ואתה דנת לא תחיה מלא יחיה אמר לו רבי עקיבא אני דנתי ישראל מישראל שריבה בהן הכתוב מיתות הרבה ואתה דנת ישראל מעובדי כוכבים שלא ריבה בהן הכתוב אלא מיתה

מסית את היחיד דהא פשיטא דכולהו מודו צה דבסקילה אורחא לתנא למתני הכי תנא מילתא צרישא דפשיטא ליה והדר תנא רבותא ולא זו דמסית יחיד בלבד בסקילה אלא אף זו דמסית רצים בסקילה ודלא כר' שמעון. ורב פפא אתא אף לתרואי לדקתני המסית זה הדיוט לאו למעוטי נביא המסית קתני אלא כל המסיתים קרי הדיוטות משום הכמנה כלומר מסית הדיוט ושזטה הוא ומדת הקלין נוהג צו שמקלין צחיו שכל חייבי מיתות צריכין התראה וזה נהרג צהכמנה: **צנים הפנימי**. צחדרי חדרים לפי שהוא ירא לדבר בגלוי: **הן רואין אותו**. לאור הנר שעמו דאי לא מצי חזו ליה לא מצי מסהדי עליה לחיוביה קטלא ואע"ג דשמעי קליה דמצי למימר לא הווי אנא: **ושומעין קולו**. שהוא אומר דברי הסתה: **י צן סטרא**. צעל אמו סטרא שמו: **סטס דא**. על שם שזינתה קרי לה הכי: **מתנאי המדיח זה האומר וכו'**. בגמרא מוקים לה במדיח עיר הנדחת: **העושה מעשה**. ממש בסקילה: **ולא האוחז אם העינים**. מראה לצריות כאילו הוא עושה ואינו עושה כלום: **שנים מלקטין קשואין**. במכשפות לפנינו אחד מהן לוקט וחצרו לוקט ופטור: **העושה מעשה**. שהיתה כאן שדה קשואין ולקטה ממש בכשפים חייב: **האוחז אם העינים**. מראה לנו כאילו התקצצו כולם במקום אחד והקשואין לא זזין ממקומן פטור: **גב' מכשפה אחד האיש ואחד האשה**. דהא גבי אוב וידעוני דמכשפים הם לא חלק בין איש לאשה דכתיב (ויקרא כ) איש או אשה: **לא סחיה כל נשמה**. צצצע אומות כתיב: **מה להלן צסיף**. דכתיב צסיחון ועוג ויכהו ישראל לפי חרב (במדבר כה): **מה להלן צסיני**: **בסקילה**. דכתיב (שמות יט) כי סקול יסקל או ירה יירה: **שריפה צפן הכסות מיתוס הרצפ**. ומצינו צסיני שנצחרה צהן סקילה:

מיתה

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

ופי"א מהלכות סנהדרין הל' ה:

ר ג מיי פ"ה מהל' ע"ז הלכה ב:

רא ד מיי שם הל' ג:

רב ה מיי שם הל' ב:

רג ו מיי שם הל' א ב:

רד ז מיי שם פ"ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי שם פ"ה הלכה טו סמג לאוין נא:

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

ופי"א מהלכות סנהדרין הל' ה:

ר ג מיי פ"ה מהל' ע"ז הלכה ב:

רא ד מיי שם הל' ג:

רב ה מיי שם הל' ב:

רג ו מיי שם הל' א ב:

רד ז מיי שם פ"ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי שם פ"ה הלכה טו סמג לאוין נא:

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

ופי"א מהלכות סנהדרין הל' ה:

ר ג מיי פ"ה מהל' ע"ז הלכה ב:

רא ד מיי שם הל' ג:

רב ה מיי שם הל' ב:

רג ו מיי שם הל' א ב:

רד ז מיי שם פ"ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי שם פ"ה הלכה טו סמג לאוין נא:

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

ופי"א מהלכות סנהדרין הל' ה:

ר ג מיי פ"ה מהל' ע"ז הלכה ב:

רא ד מיי שם הל' ג:

רב ה מיי שם הל' ב:

רג ו מיי שם הל' א ב:

רד ז מיי שם פ"ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי שם פ"ה הלכה טו סמג לאוין נא:

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

ופי"א מהלכות סנהדרין הל' ה:

ר ג מיי פ"ה מהל' ע"ז הלכה ב:

רא ד מיי שם הל' ג:

רב ה מיי שם הל' ב:

רג ו מיי שם הל' א ב:

רד ז מיי שם פ"ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי שם פ"ה הלכה טו סמג לאוין נא:

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

ופי"א מהלכות סנהדרין הל' ה:

ר ג מיי פ"ה מהל' ע"ז הלכה ב:

רא ד מיי שם הל' ג:

רב ה מיי שם הל' ב:

רג ו מיי שם הל' א ב:

רד ז מיי שם פ"ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי שם פ"ה הלכה טו סמג לאוין נא:

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

ופי"א מהלכות סנהדרין הל' ה:

ר ג מיי פ"ה מהל' ע"ז הלכה ב:

רא ד מיי שם הל' ג:

רב ה מיי שם הל' ב:

רג ו מיי שם הל' א ב:

רד ז מיי שם פ"ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי שם פ"ה הלכה טו סמג לאוין נא:

קצוח א מיי פ"ה מהל'

ע"ז הל' א סמג לאוין ט:

קצצב ב מיי שם הל' ג

עין משפט נר מצוה

ר' א ב מיי פירא מהל' ע"ז הלכה טו סגמ שס טוע"ע י"ד פ' קעט עסיף טו:

מוסף רש"י

נאמר מבשפה לא תחיה. ולא פירש בלחיו מיתה תמות, ונאמר אללו כל שוכב עם בהמה מות יומת, סמכו ענין לו. סמכמו פרשת מכשפה לא תחיה לשוכב עם בהמה (ברכות כא.). מה שוכב עם בהמה בסקילה. כדלמדמין לה (ולעיל ד:). בגויה שזו דמהרנוה דהכל ממי הרוג מהרגנו דממית (ברכות שם) וא: דכתיב בלשה הרגעת לבהמה דמיהם צם, וכל דמיהם צם בסקילה היא. דגמרינן מאיזכ וידעונו דכתיב בצי ירגמו אותם דמיהם צם (יבמות ד.). וכי מפני שסמכו ענין לו. לשוכב עם בהמה, טיאל זה המכשף לסקילה, שהא חמורה מכל מיתות שנקלה, אלל מקלה מפרש יט לו נמקום אחר שהא בסקילה (ברכות כא.). אוב וידעוני בכלל. לא תחיה דכל הנמשכים היו, ולמה יצאו. כפי ענינן, כשפירשין לסקילה, דכתיב באלן ירגמו אותם דמיהם צם, להקיש אליהו. את כל הכלל שזו חמורה שכל דבר שהיה בכלל ואלא מן הכלל ללמד לא ללמד על ענינו יאל אלל ללמד על הכלל טול יאל (שם). שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדן. מלה כתב אחד ונאמר טולו מניה (קדושין בד.). כשפירש טטריקון מנחיש פמליא של מעלה, שלל גזרו על אדם לא למות והוא מת על ידי כשפים (חולין ט:). אפילו לדבר כשפים, אינן מלכדו, כלומר שלל מדעתו, שאם אין גזירה מלפניו אינ מרישין לו לאדם (שם). מהדרא. מחמת וטורחת שלל יבין, למשקל עפרא. לעשות לו כשפים להימחו (שם). עיגלא תילתא. גדול כאלו הגיע לשלש שני וגמרה גדילתו, דהכי שפתי ומהכי למילכ, כמו (כ"מ סת). ומגדלין אותן עד שהיו משולשין, ל"א שהיה טוב ובעל טעם כאלו הוא שלשי לבטן (יעירי סה.). כלה מדרבוותך. מל מדגרינן עד שתגיע אלל נגעים ואלהות שהן חמורים ובהם אתה מחודד ולא בהגדה: שריקא להם: ומקום (חגיגה ד: ושם: ברכו).

סז:

מיתה אחת. כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלל סיף [לעיל ט:]: **סמכו ענין** לו. סמך ענין המכשף לשוכב עם בהמה. **ענין פרשה: שוכב עם בהמה בסקילה.** הא ילפינן לה בזהאי פרקין^(א) מדמיהם צם דכתיב צם בפרשת קדושים תהיו ויקרא בן וגמרי^(ב) לה מאוז וידעוני דכתיב בזה באלן ירגמו אותם דמיהם צם (ויקרא ט:): רבי יהודה לא דריש סמוכין: **נוטיל.** את זה מדין מיתות קלות לסקילה החמורה מכולן: **אלא.** מכלל ופרט את למד בסקילה: **צכלל.** כל המכשפים היו וכצר חייב בהן הכתוב מיתה דכתיב לא תחיה למה יאלו להזכירן בענינן ולכתוב בהן סקילה להקיש להם את הכלל וזו מדה בתורה כל דבר שהיה צכלל וילא מן הכלל וכו': **שני כסובין.** הוה ליה למכתב חד או אזוב או ידעוני ולשמוק: **עדא אמרה.** כמו הדא אמרה זאת אומרת: **קסבר ר' יהודה וכו'.** וצכל דוכתי דאמר אלל למ"ד מלמדין מאי איכא למימר ר' יהודה היא ומהכל ילפינן: **כשפים.** נוטריקון כתב פמליא של מעלה שעל מי שנגזר לחיות ממיתין: **אפילו כשפים.** אינ בהן כח לפני גזרתו שאין כח מלכדו: **מסוסי כרעיס.** לעשות לו מכשפות: **אס מססיוע.** מילמך. אס את מללחת לעשות לי מכשפות עשי: **אינ עוד מלכדו כתיב.** ואס המקום חפץ צי לא תוכלי להרע ואס תוכלי מאתו יאל ואני מקבלן: **דניפש וכוסיא.** ומסרי נפשיה^(ט) משמיא לאלולי: **צלטיס.** כמו (שופטים ד') ותבא ס' צלט בסקר: **זה מעשה שדים.** שנסתרים ואינ נראין. כל מקום שנאמר צלטיס היו החרטומין עושין צלחשיה ע"י שדים: **צלטיסא אלו מעשה כשפים.** שאינו עושה על ידי שדים אלל מעממו: **לסט הכריז המהפכר לשמור את דרך עץ החיים.** ומתהפכת מאלהי ודומה לכשפים וללס ע"י שדים היתה מתהפכת אלל מאלהי וקרי ליה לסט: **דקפיד אמנא שז.** מני שמקפיד על הכלי שאינו יכול לעשות דבר צלא כלי הראוי לאותו דבר כגון שרי בזהן שזריכין סכין שקמו שחור ושרי כוס שזריכין כוס של וכוית: **דלא קפיד אמנא.** שצכל כלי היה עושה: **כהלכות שצם.** דמלאכות בסקילה וצבות פטור אלל אסור ויזיד צצי ואפור שנכנסת לו תחת כנפיו יושב ומשמרו עד שתחשך ומפיס מורסא להוציא ממנה לחה הכי איתא בפרק רבי אליעזר דאורג (שבת דף קו). וכן דל נחש צמתנסק צו שלל ישכז אותו מותר לכתחילה הכא נמי העושה מעשה ממש בסקילה: **האותו אס העינים.** מראה כאליו עושה ואינו עושה כלום פטור אלל אסור: **עסקי בהלכות יצירה.** וממילא אצרו להו עגלא תילתא על ידי שהיו מנרפים אותיות השם שבהם נצרא העולם ואין כאן משום מכשפות דמעשה הקצ"ה הן

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

מיתה אחת. כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלל סיף [לעיל ט:]: **סמכו ענין** לו. סמך ענין המכשף לשוכב עם בהמה. **ענין פרשה: שוכב עם בהמה בסקילה.** הא ילפינן לה בזהאי פרקין^(א) מדמיהם צם דכתיב צם בפרשת קדושים תהיו ויקרא בן וגמרי^(ב) לה מאוז וידעוני דכתיב בזה באלן ירגמו אותם דמיהם צם (ויקרא ט:): רבי יהודה לא דריש סמוכין: **נוטיל.** את זה מדין מיתות קלות לסקילה החמורה מכולן: **אלא.** מכלל ופרט את למד בסקילה: **צכלל.** כל המכשפים היו וכצר חייב בהן הכתוב מיתה דכתיב לא תחיה למה יאלו להזכירן בענינן ולכתוב בהן סקילה להקיש להם את הכלל וזו מדה בתורה כל דבר שהיה צכלל וילא מן הכלל וכו': **שני כסובין.** הוה ליה למכתב חד או אזוב או ידעוני ולשמוק: **עדא אמרה.** כמו הדא אמרה זאת אומרת: **קסבר ר' יהודה וכו'.** וצכל דוכתי דאמר אלל למ"ד מלמדין מאי איכא למימר ר' יהודה היא ומהכל ילפינן: **כשפים.** נוטריקון כתב פמליא של מעלה שעל מי שנגזר לחיות ממיתין: **אפילו כשפים.** אינ בהן לפני גזרתו שאין כח מלכדו: **מסוסי כרעיס.** לעשות לו מכשפות: **אס מססיוע.** מילמך. אס את מללחת לעשות לי מכשפות עשי: **אינ עוד מלכדו כתיב.** ואס המקום חפץ צי לא תוכלי להרע ואס תוכלי מאתו יאל ואני מקבלן: **דניפש וכוסיא.** ומסרי נפשיה^(ט) משמיא לאלולי: **צלטיס.** כמו (שופטים ד') ותבא ס' צלט בסקר: **זה מעשה שדים.** שנסתרים ואינ נראין. כל מקום שנאמר צלטיס היו החרטומין עושין צלחשיה ע"י שדים: **צלטיסא אלו מעשה כשפים.** שאינו עושה על ידי שדים אלל מעממו: **לסט הכריז המהפכר לשמור את דרך עץ החיים.** ומתהפכת מאלהי ודומה לכשפים וללס ע"י שדים היתה מתהפכת אלל מאלהי וקרי ליה לסט: **דקפיד אמנא שז.** מני שמקפיד על הכלי שאינו יכול לעשות דבר צלא כלי הראוי לאותו דבר כגון שרי בזהן שזריכין סכין שקמו שחור ושרי כוס שזריכין כוס של וכוית: **דלא קפיד אמנא.** שצכל כלי היה עושה: **כהלכות שצם.** דמלאכות בסקילה וצבות פטור אלל אסור ויזיד צצי ואפור שנכנסת לו תחת כנפיו יושב ומשמרו עד שתחשך ומפיס מורסא להוציא ממנה לחה הכי איתא בפרק רבי אליעזר דאורג (שבת דף קו). וכן דל נחש צמתנסק צו שלל ישכז אותו מותר לכתחילה הכא נמי העושה מעשה ממש בסקילה: **האותו אס העינים.** מראה כאליו עושה ואינו עושה כלום פטור אלל אסור: **עסקי בהלכות יצירה.** וממילא אצרו להו עגלא תילתא על ידי שהיו מנרפים אותיות השם שבהם נצרא העולם ואין כאן משום מכשפות דמעשה הקצ"ה הן

מיתה אחת^(א) בין עזאי אומר נאמר¹ מבשפה לא תחיה ונאמר² כל שוכב עם בהמה מות יומת סמכו ענין לו מה שוכב עם בהמה בסקילה אף מבשף בסקילה אמר לו רבי יהודה וכי מפני שסמכו ענין לו נוציא לזה בסקילה אלא אוב וידעוני בכלל מבשפים היו ולמה יצאו להקיש עליהן ולומר לך מה אוב וידעוני בסקילה אף מבשף בסקילה לרבי יהודה נמי ליהוו אוב וידעוני שני כתובים הבאים כאחד^ב וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין אמר רבי זכריה עדא אמרה קסבר ר' יהודה^ג שני כתובין הבאין כאחד מלמדין^ד אמר רבי יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מועלה: אין עוד מלבדו אמר רבי חנינא אפילו לדבר כשפים ההיא איתתא דהות קא מהדרא למשקל עפרא מתותי כרעיה דרבי חנינא אמר לה אי מסתייעת זילי עבידי אין עוד מלבדו כתיב איני והאמר רבי יוחנן למה נקרא שמן מכשפים שמכחישין פמליא של מועלה שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה אמר רבי אייבו בר נגרי אמר רבי חייא בר אבא⁴ בלשהם אלו מעשה שדים⁵ בלהטיהם אלו מעשה כשפים וכן הוא אומר⁶ ואת להט הררב המתהפכת אמר אבוי דקפיד אמנא שד דלא קפיד אמנא כשפים אמר אבוי הלכות כשפים כהלכות שבת יש מהן בסקילה ויש מהן פטור אבל אסור ויש מהן מותר לכתחלה^א העושה מעשה בסקילה האוחז את העינים פטור אבל אסור מותר לכתחלה^ב כדרב חנינא ורב אושעיא כל מעלי שבתא הוו עסקי בהלכות יצירה ומיברי להו עיגלא תילתא ואבלי ליה אמר רב אשי חזינא ליה לאבוה דקרנא דנפיין ושדי כריכי דשיראי מנחיריה⁷ ויאמרו החרטומים אל פרעה אצבע אלהים היא אמר ר' אליעזר מיכן שאין השד יכול לבראות בריה פחות מבשעורה רב פפא אמר האלהים אפילו כגמלא נמי לא מצי ברי האי מיכניף ליה והאי לא מיכניף ליה א"ל רב לרבי חייא לדידי חזי לי ההוא טייעא דשקליה לספסירא וגיידיה לגמלא וטרף ליה בטבלא וקם אמר ליה לבתר הכי דם ופרתא מי הואי אלא ההיא אחיות עינים הוה זעירי איקלע לאלכסנדראי של מצרים וכן חמרא כי ממא לאשקוייה מיא פשר וקם גמלא דוסקניתא אמרו ליה אי לאו זעירי את לא הוה מהדרין לך מי איכא דובין מידי הכא ולא בדיק ליה אמיא: ינאי איקלע לההוא אושפיזא אמר להו אשקין מיא קריבו שתייתא חזא דקא מרחשן שפוותה שדא פורתא מיניה הוו עקריב אמר להו אנא שתאי מדידכו אתון נמי שתו מדידי אשקייה הואי חמרא רכבה סליק לשוקא אתא חברתה פשרה לה חזייה דרכיב וקאי אאיתתא בשוקא⁸ ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים אמר ר' אלעזר צפרדע אחת היתה השריצה ומלאה כל ארץ מצרים כתנאי רבי עקיבא אומר צפרדע אחת היתה ומלאה כל ארץ מצרים⁹ אמר לו רבי אלעזר בן עזריה עקיבא מה לך אצל הגדה כלה מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות צפרדע אחת היתה שרקה להם והם באו: אמר ר' עקיבא כו': והא

ע"י שם קדושה שלו הוא: אצוה דקרנא. מכשף היה: מנפץ. חוטמו צכת. מוקי"ר צלע"ז: ושדי כריכי דשיראי מנחיריו. משליך חתיכות של מעילים: אלצע אלהים היא. מכה זו של כנים לא על ידי מכשפות צאה אלל על פי הקצ"ה דאין לחרטומים יכולת צה: לא מצי כרי. אין יכול לצרוא אפילו צריה גדולה אלל כשהשד צריך לצריות גדולות הוא מאסף ומציא מן ההפקר: האי מיכניף ליה. צריות גדולות נוחים לקצצם ונאספים יחד אליו אצל צריה קטנה אינה נאספת שאין צה כח לצא ממקום רחוק: הכי גרסינן אמר לו רב לרבי חייא. ולא גרסינן איני: טייעא. סוחר ערבי: שקל ספסירא וגיידיה לגמליה. נטל חרצ וחתך גמל לאצרים. גיידיה כמו ראוהו מגוייד דבפרק בתרא דיצמות (דף קכ:): וטרף ליה צעצלא וקם. קשקש לו צווג אשקיל"א צלע"ז ועמד לו על רגליו: אמר לו. רבי חייא לרצ: לצמר הכי דם ופרתא מי הוה. אחר שעמד הגמל כלום נמצאת שם לכלוך מן הדם והפרש: ההוא אחיות עינים הוה. ולא מגוייד הוא שאינו יכול להחיות המת: פשר. נמס המכשפות. כל מיילי מכשפות נצדקין על מים חיים ונמוחין: קם גמלא דסקוניסא. נעשה החמור דף של גשר שעשו מחלה את הדף חמור. גמלא גשר. סקוניתא מין עץ הוא: איכא דובין מידעם הכא וכו'. כלומר יש לוקח צעיר הואת שמוחזקת צכשפים שום סחורה ואינו צודקה על המים: ינאי איקלע להסיא אושפיזא. ולא גרסינן רבי ינאי איניש מעליא הוא שעשה כשפים: שפיסא. קמח טרוף צמים: חזייה דמרחשן שפוותה. ראה ינאי האשה המציאה לו המשקה שהיו שפתיה נעות הכיר שכשפית היא: שדא פורתא. מן המשקה לארץ ונעשו עקריצים: אלא שפאי מדידכו. לא גלה להם הדצר שהצין בצצר והראה עצמו כאליו שזה: הואי חמרא. האשה נעשית חמור: רכבה. ינאי וסליק בשוקא: פשרא לה. מיחת את הכשפים וחזרה לקדמותה: הפצדע. אחת משמע: השריצה. ממעיה ואלו וולדות: מדצרוסין. מנע מדצריך ופנה להלכות נגעים ואהלות שהן חמורים ובהם אתה מחודד ולא בהגדה: שריקא להם. ושמעו קולה כל הצפרדעים שצעולם והם צאו: והא

מסורת הש"ס

- (א) צרכות כא: יצמות ד. (לעיל ה.). (ב) נקדושינ כד. (ש"ץ, א) [שם לה.]. (ד) חולין ז: (ס) לעיל סה: (1) י"ג אלעזר, (1) [לעיל לח: חמינה יד.]. (ח) [לעיל מד סוע"א לענין משכב זכור, אלל דרשה זו נמצאת בירוש' דפדקין י"ז], (ט) כ"סא: נפשייהו, (י) צירות ג כתוב: ותבא בלט, (י) [י"ל אליו בלט], (1) [י"ל שלל], בלט].

תורה אור השלם

- מבשפה לא תחיה: שמות כב יז
- כל שוכב עם בהמה מות יומת: שמות כב יח
- אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו: דברים ד לה
- ויעשו בן חרטומי מצרים בלטיהם ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יי: שמות כב
- ויקרא גם פרעה לחבקים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטומי מצרים בלטיהם: שמות ז יא
- והגש את האדם והשכן מקדש לנן עזן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים: ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים הוא ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יי: שמות ח טו
- וט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים: בראשית ג כד

לעזר רש"י

מוקי"ר. לקח את האר. אשקיל"א [אשקיליט"א]. פעמון קטן.

מסורת הש"ס

(א) כלים פכ"ג מ"א ע"ש, (ב) נ"ל והאמוס וכן בכ"מ המוכר כהן בנמ' ובכש"י ובתוס' אימוס כס' ז"ל במ"ס וכן בערוך א"תא אימוס במ"ס ור"א במשנה דכלים א, (ג) שם פכ"ז מ"ד שבת קמא; ד) ר"ה כד: שבת עה. ע"ז ית. ודף מג: א, (ה) עיי' רש"א בח"א, (ו) כס"א: שעתהין זה כחול מחול קיסם של עץ או של כסף שחוצצין בתוכו, (ז) נ"ל תוספתא דכלים כ"ב פ"ג ה"ג, (ח) (ע' תוס' סוכה יב: ד"ה מהו דמימא וכו' מה שהשיגו אפרש"י דהכא), (ט) ויהא דהביא רש"י תוספתא דזקא ולא מתמנה מפורשת בכלים פכ"ו מ"ד ומימי לה הש"ס בשבת דף קמא: פלוגתא דר' אליעזר ותכמים ע"ש מנחם ליישנ', (י) [כלים כ"ב פ"ה ה"ב וע"ש], (יא) [שבת דף סד: א] (וע"פ תוס' יבמות יג: ד"ה דלמר רתמנא),

גליון הש"ס

רש"י ר"ה לחלוץ תפיליו וכו' דקשרב שבת לאו וכו' תפילין. עיי' מג"א סי' שח ס"ק יא: שם ר"ה משקלות קטנה וכו' לחפזות בקור. עיי' כ"ב דף פ"ט ע"ב תוספות ד"ה ולא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דעמו מירשבת ודעת אמו נטרפה:

הגהות מוהר"ב רנשבורג

א רש"י ד"ה ולא חסרתי מרבותי וכו' ולקבל מהם חכמה אלא. מלת אלא נמתק וי"צ ז"ל אפי' ב] בא"ד יתרון חכמתי מהם אפי'. מלת אפילו נמתק וי"צ ז"ל אלא:

לעזי רש"י

פלוט"ה [פליוט"א]. כדור.

מוסף רש"י

אבל אתה למד להבין ולהורות. כלומר להבין מעשיות כמה הם מקולקלים ולהורות לצניץ לא תעשה כך וכך שזה הוא חק הגויס (דברים יח ט) ואז ישנה נבוא שקר לפניך שמצין שהוא מכשף (שבת עה.).

הדרן עלך ארבע מיתות

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

והא' מילתא דלקיטת קשואין: ר"ע מר' יהושע גמר לה.
בממיה: **קינוף.**
ארבעה עמודים וכילה פרוסה עליהם כדאמר' בסוכה (דף י:.) **לחלוץ ספיליו.**
של אציו * דקסצר שבת לאו זמן תפילין הוא ואסור להניחן שמא יאל בהן לרשות הרצים:
שדעתו של אצל נטרפה.
וקרוב הוא למות שאילו היתה דעתו מיושבת היה חולץ תפיליו:
איסור סקילה.
הדלקת הנר והטמנת חמין ועוסקין בדבר שאינו אלא איסור שבות דמניח תפילין בשבת אין כהן איסור מלאכה ואפילו יאל לרשות הרצים דהא דרך מלצוש הוא ומכשיטין הוא לו כחול:
נרחוק ארבע אמות.
מפני הנדוי שזרכוהו במחלוקת תנורו של עכנאי בצצא מניעה (דף נט:.) **שלו מהו.**
במה תהא מיתתו:
שלך קשה משלך.
מפני שלכך פתוח כאלוס ואילו שמשתני היית למד תורה הרבה:
נטל.
ר"א שתי זרועותיו:
שנגללין.
כשגוללין ספר תורה והכתב מכוסה כך תתעלס ותמכסה תורה שכלצי כשאמות לפי שלא שמשוני ולמדו ממני:
ולא חסרתי מרבותי

כלכל המלקק מן היס.
לפי חכמתם שהיתה גדולה אין למדיד עולה לחסרם ולקבל מהם חכמה א[אלא מעט כלכל המלקק מן היס.
וכן תלמידי לא חסרוני ולא קבלו מחכמתי לחסר את יתרון חכמתי מהם ב[אפי' כמו שמחסר המכחול בשפופרת כצובל אחד ט:]

ולא חסרתי.
כלומר לא חסרתים מחכמתם ממנה שהיו מתחילה גדולים יותר ממני וגם עתה גדולים הם ממני לפי שלא למדתי מחכמתם כי אם מעט מהם:
שופרתי.
קנה שנותנין זה כחול. קיסם של עץ או של כסף שחוצצין ממחול בתוכו^(א) ומטצלו ככחול ומוציאו:
בזהר עז.
בהלכות מראות נגעים:
בנטיעת קשואים.
הלכות מיני כשפים שעל ידיהם נתמלא כל השדה קשואים:
אמרו לו הכדור והאימוס וכו'.
כדור פלוט"ה מחופה עור ומלאה מתוכו למר של איל בדומק וכן אימוס שלהם של עור היה כעין מנגעל וממולא מתוכו שער ופיו תפור וכו' היו עושין המנגעלים כמו שעושין הרענענין שלנו בדפוס של עץ:
הקמיע.
של עור וממולא מתוכו ותלאהו צלואר לגוי:
משקולם קטנה.
כעין אונקיא שעושין מעופרת ומחפין אותה צעור כדי שלא תחסר אצל משקולת גדולה אין דרכה * לחפזות צעור:
וזרור המרגלים.
תופרין המרגלית צעור ותולין אותו צלואר בזהמה לרפואה:
מהו.
לפי שנחלקו צאלו רבי

אליעזר וחכמים בסדר טהרות (כלים פכ"ג.)^(א) וחכמים אומרים אינן מקצלין טומאה לפי שכלי עור אין מקצבל טומאה אלא אם כן יש לו בית קיבול דהא איתקש לשק והני הואיל וקצולן נעשית למלאותן מלוי בתוכו עולמית לא שמה קצול ט^(א) ורבי אליעזר אומר מקצבל טומאה דבית קיבול העשוי למלאות שמה קצול ועוד נחלקו בכדור ובאימוס שנקרעו ונראה חלל שלהם דמודו רבנן דמקצלי טומאה דהא איכא בית קיבול ופליגי לענין טבילה שחכ"א מה שבתוכו חוץ ור' אליעזר אומר מה שבתוכו אינו חוץ דכולי חד כלי הוא ובשעת פטירתו היו רוצין לידע אם חזר צו ושאלוהו מה אמה אומר באותן שני המחלוקות אמר להם טמאים אפילו שלמים והטומאה נוגעת מבחוץ:
ועהרתן כמה שכן.
כלומר אם נקרעו שחכמים מודים שמקצלין טומאה וחלוקין עלי לומר שהמלוי חוץ ועומד אני בדברי שהמלוי אינו חוץ שמטצילן כמות שהן:
מנעל שעל גבי אימוס מהו.
שאף צו נחלקו בתוספתא^(א) דטהרות^(א) חכמים אומרין הואיל ואינו מחוסר מלאכה הנריכה אומן שהדיוט יכול לסלקו מעל האימוס כבר שם כלי עליו ועמא ור"א מטרה שעדיין לא נגמרה מלאכתו:
הותר הנדר.
שזרכוהו:
צין קסרי ללוד.
שהיו נושאין את מטתו מקסרי ללוד:
פסח עליו צשורה.
שהיו עושין שורה סביבות המטה להספד:
הרבה מעוט יש לי.
להחליף:
ואין לי שולחני להרלווס.
כלומר הרבה שאלות יש לי לשאלו ואין למי לשאלו:
היכי עצידי.
רבי אליעזר הכי שעשה מעשה בנטיעת קשואין:
להסלמ.
בהם ר"ע הוא דעבר ר' אליעזר:

הדרן עלך ארבע מיתות

סח.

לחלוץ תפי"ין.
פ"ה של ר' אליעזר אע"ג דלא היה ר"א זו ממקום אחד קרי ליה איסור שבות דכל ט^(א) שאסרו חכמים ללאת צו לרשות הרצים אסור ללאת צו לחמר וה"ה אפי' יושב במקום אי אסור:
היאך מניחין איסור סקי"ה.
משמע דמדליקין ואחר כך חוללין וקשה דצפרק כמה מדליקין (שבת דף לה: ושם) משמע איפכא דתניא שליטת להדליק את הנר דברי רבי נתן ר' יהודה אומר שליטת לחלוץ תפילין ופ"ה הם ומדליק צרביעית ואין לומר ומדליק בשניה מדקאמר הם בחר הכי שניה להדליק כמאן לא כר' נתן ולא כרבי יהודה הנשיא וגם אין לומר שמדליק בשליטת וה"ק שליטת אף לחלוץ תפילין ולעולם מדליק צרישא מדקאמר הם שליטת להדליק ומוקי לה כרבי נתן ולא כרבי יהודה הנשיא ועוד קשה אטו הורקנוס לא ידע מנהגו וי"ל דודאי תפילין צרישא אלא שצאותה שעה איחרו להדליק מפני שהיו טרודין בחוליו ולכן היה גוער צו:
ומההרתן במה שהן.
פ"ה דנחלקו לענין טבילה צנקרעו אי חוץ מה שבתוכו או לא ובהדיא לא אשכחן פלוגתא אלא צפ' כ"ג דכלים תנן הכדור והאימוס והקמיע ותפילין שנקרעו הנוגע בהן טמא כמה שבתוכו טהור אלמא אין תוכו חשוב חיבור ותניא בתוספתא ר' יהושע צ"ק אומר משום ר' אליעזר אף מטצילין כמו שהן אלמא מדלא חיין בטבילה ש"מ דהוי חיבור:
ה"ה מכה בבשרו.
ומשום שרט לנפש (ויקרא יט) ליכא דמשום מורה קצניד כלאמר הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרלותו ט:

הדרן עלך ארבע מיתות

קשואין אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה קשואין אמר לי רבי למדתי נטיעתן למדני עקירתן אמרתי דבר אחד נתקבצו כולן למקום אחד אמרו לו ^(א)הכדור ^(א)והאמוס והקמיע וצרור המרגליות ומשקולת קטנה מהו אמר להן הן טמאין ומהרתן במה שהן ^(א)מנעל שעל גבי האמוס מהו אמר להן הוא טהור ויצאה נשמתו במהרה עמד רבי יהושע על רגליו ואמר הותר הנדר הותר הנדר למוצאי שבת פגע בו רבי עקיבא מן קיסרי ללוד היה מכה בבשרו עד שדמו שותת לארץ פתח עליו בשורה ואמר יאבי אבי רכב ישראל ופרשיו הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותן אלמא מרבי אליעזר גמרה מרבי אליעזר ולא סברה הדר גמרה מרבי יהושע ואסברה ניהליה היכי עביד הכי והאנן תנן העושה מעשה חייב להתלמד שאני ^(א)דאמר מר ^(א)לא תלמד לעשות לעשות אי אתה למד אבל אתה למד להבין ולהורות:

הדרן עלך ארבע מיתות

אליעזר וחכמים בסדר טהרות (כלים פכ"ג.)^(א) וחכמים אומרים אינן מקצלין טומאה לפי שכלי עור אין מקצבל טומאה אלא אם כן יש לו בית קיבול דהא איתקש לשק והני הואיל וקצולן נעשית למלאותן מלוי בתוכו עולמית לא שמה קצול ט^(א) ורבי אליעזר אומר מקצבל טומאה דבית קיבול העשוי למלאות שמה קצול ועוד נחלקו בכדור ובאימוס שנקרעו ונראה חלל שלהם דמודו רבנן דמקצלי טומאה דהא איכא בית קיבול ופליגי לענין טבילה שחכ"א מה שבתוכו חוץ ור' אליעזר אומר מה שבתוכו אינו חוץ דכולי חד כלי הוא ובשעת פטירתו היו רוצין לידע אם חזר צו ושאלוהו מה אמה אומר באותן שני המחלוקות אמר להם טמאים אפילו שלמים והטומאה נוגעת מבחוץ:
ועהרתן כמה שכן.
כלומר אם נקרעו שחכמים מודים שמקצלין טומאה וחלוקין עלי לומר שהמלוי חוץ ועומד אני בדברי שהמלוי אינו חוץ שמטצילן כמות שהן:
מנעל שעל גבי אימוס מהו.
שאף צו נחלקו בתוספתא^(א) דטהרות^(א) חכמים אומרין הואיל ואינו מחוסר מלאכה הנריכה אומן שהדיוט יכול לסלקו מעל האימוס כבר שם כלי עליו ועמא ור"א מטרה שעדיין לא נגמרה מלאכתו:
הותר הנדר.
שזרכוהו:
צין קסרי ללוד.
שהיו נושאין את מטתו מקסרי ללוד:
פסח עליו צשורה.
שהיו עושין שורה סביבות המטה להספד:
הרבה מעוט יש לי.
להחליף:
ואין לי שולחני להרלווס.
כלומר הרבה שאלות יש לי לשאלו ואין למי לשאלו:
היכי עצידי.
רבי אליעזר הכי שעשה מעשה בנטיעת קשואין:
להסלמ.
בהם ר"ע הוא דעבר ר' אליעזר:

תורה אור

- ↑ ואלישע ראה יהוא מצנע אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים: מלכים ב ב יב
- ↑ בי אתה בא אל הארץ אשר יי אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות כחוצעבת הגוים ההם: דברים יח ט